

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І. І. МЕЧНИКОВА

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

ВСТУП ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять з навчальної дисципліни
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 «Право»

ОДЕСА
2023

**УДК 37(072)
В858**

Укладачі:

Токарчук Людмила Михайлівна, доктор юридичних наук, професор, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Голоденко Ірина Олександрівна, старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Рецензенти:

Труба Вячеслав Іванович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Донченко Олена Іванівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри загальноправових дисциплін та міжнародного права Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

*Рекомендовано Вченою радою економіко-правового
факультету ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.*

Вступ до освітнього процесу [Електронний ресурс] : електронні методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 081 «Право» / уклад.: Л. М. Токарчук, І. О. Голоденко. – Одеса, 2023. – 75 с. – 1 МБ.

Електронні методичні рекомендації розроблені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньо-професійної програми «Право», спеціальності 081 «Право». Електронні методичні рекомендації містять опис змісту навчальної дисципліни, перелік питань та методичні рекомендації для підготовки до практичних занять, пояснення до виконання практичних завдань та рекомендовану літературу до них.

УДК 37(072)

© Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова, 2023

З М І С Т

Вступ.....	4
Зміст навчальної дисципліни.....	6
Плани та методичні рекомендації для підготовки до практичних занять...	9
Методичні рекомендації до виконання практичних завдань.....	58
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами роботи.....	60
Питання для підсумкового контролю.....	63
Список джерел, рекомендованих до вивчення навчальної дисципліни....	66
Електронні інформаційні ресурси.....	74

ВСТУП

Навчальна дисципліна забезпечує набуття теоретичних знань про особливості управління у сфері вищої освіти, діяльності закладів вищої освіти, забезпечення якості вищої освіти, види стандартів вищої освіти, організацію освітнього процесу, правовий статус учасників освітнього процесу, рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти, поняття та значення академічної доброчесності, порядок доступу до вищої освіти, прийому, відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, а також формування практичних вмінь і навичок аналізувати проблемні питання курсу, аналізувати документи у сфері вищої освіти закладу вищої освіти, реалізовувати права здобувача.

Мета дисципліни – забезпечення теоретичної і практичної підготовки здобувачів до реалізації основних освітніх програм і навчальних планів закладу вищої освіти на рівні сучасних державних стандартів.

Завдання дисципліни:

- засвоєння теоретичних знань щодо управління у сфері вищої освіти, діяльності закладів вищої освіти, забезпечення якості вищої освіти, стандартів вищої освіти, організації освітнього процесу;
- усвідомлення своєї ролі здобувача як автономного та відповідального суб'єкта освітнього процесу, набуття знань про правовий статус учасників освітнього процесу, доступ до вищої освіти, прийом, відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти, академічну доброчесність;
- набуття практичних умінь і навичок аналізу проблемних питань курсу, аналізу документів у сфері вищої освіти закладу вищої освіти, реалізації прав здобувача.

Предметом вивчення дисципліни є норми права, що регулюють суспільні відносини, які виникають при наданні освітніх послуг закладами

вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

особливості управління у сфері вищої освіти, діяльності закладів вищої освіти, забезпечення якості вищої освіти, види стандартів вищої освіти, організацію освітнього процесу, правовий статус учасників освітнього процесу, рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти, поняття та значення академічної доброчесності, порядок доступу до вищої освіти, прийому, відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти.

вміти:

аналізувати проблемні питання курсу, аналізувати документи у сфері вищої освіти закладу вищої освіти, реалізовувати права здобувача.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Вища освіта в Україні: управління, якість, стандарти. Організація освітнього процесу

Тема 1. Розвиток системи вищої освіти в Україні

Вища освіта України в контексті національної стратегії розвитку освіти України. Основні тенденції розвитку вищої освіти України. Державна політика у сфері вищої освіти. Система вищої освіти.

Тема 2. Управління у сфері вищої освіти. Заклади вищої освіти.

Повноваження органів управління у сфері вищої освіти. Основні завдання закладу вищої освіти. Правовий статус закладу вищої освіти. Типи закладів вищої освіти. Утворення, реорганізація та ліквідація закладу вищої освіти. Принципи діяльності, основні права та обов'язки закладу вищої освіти. Структура закладу вищої освіти. Управління закладом вищої освіти.

Тема 3. Забезпечення якості вищої освіти. Стандарти вищої освіти

Система забезпечення якості вищої освіти. Статус, склад і повноваження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Ліцензування освітньої діяльності. Акредитація освітньої програми.

Поняття стандарту вищої освіти. Вимоги до освітньої програми, які визначає стандарт вищої освіти. Навчальний план закладу вищої освіти. Поняття та значення національної рамки кваліфікацій. Опис кваліфікаційних рівнів. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника закладу вищої освіти.

Тема 4. Організація освітнього процесу.

Поняття освітнього процесу. Мова освітнього процесу в закладах

вищої освіти. Форми здобуття освіти в закладах вищої освіти. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять. Практична підготовка осіб, які навчаються у закладах вищої освіти. Навчальний час здобувача.

Тема 5. Інтерактивні технології змішаного навчання.

Сучасні освітні технології: сутність та класифікація. Інтерактивні хмарні технології та технології змішаного навчання. Сучасна освіта та нові технології в освіті (досвід країн ЄС). Технології SMART в освіті. Основні типи комунікативної взаємодії в мережі «Інтернет». Веб-конференція (інтернет-конференція). Гейміфікація освіти - практичні ігри та інтерактивні способи залучення здобувачів. Змішане навчання (поєднання онлайн та офлайн). Використання штучного інтелекту в освіті.

Тема 6. Неформальна освіта в Україні

Поняття неформальної освіти в Україні та в країнах Європейського Союзу. Особливості розвитку неформальної освіти в Україні. Підтвердження та визнання неформальної освіти в Україні та в країнах Європейського Союзу.

Змістовий модуль 2. Учасники освітнього процесу. Здобувач як автономний і відповідальний суб'єкт освітнього процесу

Тема 7. Учасники освітнього процесу.

Категорії учасників освітнього процесу. Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники закладів вищої освіти. Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників.

Особи, які навчаються у закладах вищої освіти. Умови прийому на навчання для здобуття вищої освіти Права осіб, які навчаються у закладах вищої освіти. Обов'язки осіб, які навчаються у закладах вищої освіти.

Підстави для відрахування здобувача вищої освіти. Перерва у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої (наукової) програми. Поновлення на навчання осіб, відрахованих з закладів вищої освіти або яким надано академічну відпустку. Переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти. Працевлаштування випускників закладів вищої освіти.

Тема 8. Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти.

Рівні та ступені вищої освіти. Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Другий (магістерський) рівень вищої освіти. Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти. Атестація здобувачів вищої освіти. Документи про вищу освіту. Єдина державна електронна база з питань освіти.

Тема 9. Академічна доброчесність.

Поняття академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти. Порушення академічної доброчесності. Академічна відповідальність.

ПЛАНИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

**Змістовий модуль 1. Вища освіта в Україні: управління, якість,
стандарти. Організація освітнього процесу.**

Практичне заняття 1

Тема 1. . Тенденції розвитку вищої освіти в Україні.

Тема 2. Правовий статус закладу вищої освіти

Питання для обговорення

1. Вища освіта України в контексті національної стратегії розвитку освіти України.
2. Основні тенденції розвитку вищої освіти України.
3. Державна політика у сфері вищої освіти.
4. Система вищої освіти.
5. Повноваження органів управління у сфері вищої освіти.
6. Правовий статус закладу вищої освіти. Типи закладів вищої освіти.
7. Утворення, реорганізація та ліквідація закладу вищої освіти.
8. Структура закладу вищої освіти.
9. Управління закладом вищої освіти.

Письмові завдання

1. Скласти перелік нормативно-правових актів, які регламентують відносини у сфері вищої освіти за їх юридичною значущістю.

*

* Письмове завдання можна виконувати, використовуючи шаблон або у довільній формі.

Методичні рекомендації до вивчення теми

При розгляді питань теми, здобувачам потрібно проаналізувати положення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки, яка буда затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.02. 2022 року, що визначає напрями розвитку системи вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства та економіки країни та визначає її основні характеристики, що повинні бути сформовані до 2032 року.

Серед важливих напрямів розвитку вищої освіти в Україні – реформування та модернізації системи вищої освіти; сприяння зближенню у сфері вищої освіти в рамках Болонського процесу; покращення якості та підвищення важливості вищої освіти; поглиблення співробітництва між закладами вищої освіти; розширення можливостей закладів вищої освіти; активізації мобільності студентів, наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників.

Зазначені напрями відповідають зобов'язанням України як члена Європейського простору вищої освіти.

Нормативно-правове забезпечення модернізації вищої освіти ґрунтується на законодавчих нормах Конституції України, підзаконних актах, указах, наказах і розпорядженнях, міжнародних угодах тощо. Визначення правових, політичних та фінансових механізмів державного регулювання системи вищої освіти відповідає концепції розвитку національної вищої освіти, що ґрунтується на Декларації прав людини, законах України “Про освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про вищу освіту”, міжнародних договорах, які ратифікувала Верховна Рада України, указах і розпорядженнях Президента України, постановах Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки тощо.

Слід зазначити, що у 2014 р. прийнято Закон України “Про вищу освіту”, який став своєрідним наріжним каменем для подальшого поступу вищої освіти. Закладені у ньому норми відповідають загальноєвропейським стандартам й сучасним потребам суспільства. Чільне місце відведено високому рівню освітньої діяльності, що дає змогу забезпечити особі на належному рівні здобуття вищої освіти за вибраним нею фахом; ведення наукової праці із творчою діяльністю усіх учасників навчально-виховного процесу з метою підготовки кадрів вищої кваліфікації. Доволі важливе положення про патріотичне, правове й екологічне виховання здобувачів вищої освіти через утвердження моральних загальнолюдських цінностей, здорового способу життя, активної громадянської позиції та соціальної активності, вміння самоорганізації та вільного мислення, поєднання освітньої, наукової та інноваційної праці. Отже, модернізація вищої освіти передбачає не лише передавання знань, але і їх адаптацію до запитів сучасної людини, потреб держави з метою здійснення назрілих соціально-економічних та суспільно-політичних перетворень. Йдеться про таку систему вищої

освіти, що ефективно й раціонально реагуватиме на виклики глобалізаційного суспільства.

Здобувачам слід звернути увагу, що поняття «Система освіти» визначена у п.25, ч.1, ст. 1 Закону України «Про освіту», а саме: **система освіти** – це сукупність складників освіти, рівнів і ступенів освіти, кваліфікацій, освітніх програм, стандартів освіти, ліцензійних умов, закладів освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, учасників освітнього процесу, органів управління у сфері освіти, а також нормативно-правових актів, що регулюють відносини між ними;

Згідно зі ст.11 Закону України «Про вищу освіту» **систему вищої освіти становлять**: заклади вищої освіти всіх форм власності; рівні та ступені (кваліфікації) вищої освіти; галузі знань і спеціальності; освітні та наукові програми; ліцензійні умови провадження освітньої діяльності та ліцензійні умови провадження вищої освіти; органи, що здійснюють управління у сфері вищої освіти; учасники освітнього процесу.

При вивченні питання щодо правового статусу закладів вищої освіти, здобувачі повинні звернутися до Закону України «Про вищу освіту». У п.7, ч.1, ст. 1 зазначеного закону визначено, що **заклад вищої освіти** - окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.

Заклад вищої освіти як суб'єкт господарювання може діяти в одному із таких статусів:

- бюджетна установа;
- неприбутковий заклад вищої освіти;
- прибутковий заклад вищої освіти.

Здобувачі повинні звернути увагу на особливості правового статусу закладу вищої освіти.

- Вищий навчальний заклад є юридичною особою, який утворюється у передбачених законом організаційно-правових формах для провадження освітньої та інших видів діяльності і виконання завдань.
- Вищий навчальний заклад відповідно до законодавства може бути засновником (співзасновником) інших юридичних осіб. Засновані вищим навчальним закладом юридичні особи провадять свою діяльність відповідно до напрямів навчально-науково-виробничої, інноваційної діяльності вищого навчального закладу, дорадництва та (або) сприяють виконанню інших його статутних завдань. Вищі навчальні заклади можуть провадити освітню діяльність разом з іноземними навчальними закладами за узгодженими навчальними планами відповідно до законодавства України та міжнародних договорів.
- Вищі навчальні заклади в установленому порядку можуть утворювати навчальні, навчально-наукові та навчально-науково-виробничі комплекси, консорціуми. Всі учасники комплексу, консорціуму зберігають статус юридичної особи і фінансову самостійність. Положення про консорціум затверджується Кабінетом Міністрів України.

Основні завдання закладу вищої освіти закріплені у ст. 26 Закону України «Про вищу освіту».

Рекомендовані джерела:

Нормативно-правові акти:

1. The Magna Charta Universitatum : Болонья, 18 вересня 1988 року. URL: <http://www.magna-charta.org/magna-charta-universitatum>
2. Конституція України : Закон України від 26.06.1996 р. № 254к/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Про вдосконалення вищої освіти в Україні : Указ Президента України від 03.06.2020 р. № 210/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/210/2020>
6. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>
7. Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи: наказ Міністерства освіти і науки України від 16.10.2009 р. № 943. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0943290-09#Text>

Основна література:

1. Іваній О.М. Освітнє право України: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 298 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/24/osvitne_pravo_ukrayini.pdf
2. Мирошніченко В. О., Мирошніченко Ю. А., Фролов Ю. М. Освітнє право у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 145 с.

Додаткова література:

1. Баб'юк М.П. Організаційно-правова форма вищого навчального закладу як юридичної особи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2016. № 19. С. 91-94.
2. Голоденко І. О. Розвиток вищої освіти в Україні у XVI-XIX століттях: історичні аспекти. *Сьомі юридичні диспути з актуальних проблем*

- приватного права, присвячені пам'яті Є. В. Васьковського* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 26 трав. 2017 р. / Одеський нац. університет ім. І. І. Мечникова, Економіко - правовий факультет; упоряд. та відп. ред. І. С. Канзафарова. Одеса : Астропринт, 2017. 319 с.
3. Давидова Н. О. Установа як організаційно-правова форма вищого навчального закладу. *Юридична наука і практика: виклики часу* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : Національний авіаційний університет, 12 березня 2015 р. С. 134–137.
 4. Дубасенюк О. А. Розвиток вищої освіти: тенденції та перспективи. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/8590/20.pdf>
 5. Жолобчук Р. М. Освітнє право як самостійна галузь права України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. Випуск 47. Том. 1. 2017. С. 12-15.
 6. Парпан У.М. Провідні принципи розвитку сучасної вищої освіти України в контексті євроінтеграції. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/156902884.pdf>
 7. Цимбалюк В.С. Науково-освітнє право України: методологічні, концептуальні доктринальні положення до стратегії державної політики розвитку країни. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/22_0.pdf
 8. Яровенко Т. С. Тенденції та проблеми розвитку освіти в Україні. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. Дніпро, 2016. С. 167-172.

Практичне заняття 2.

Тема 3. Забезпечення якості вищої освіти. Поняття і значення стандарту вищої освіти

Питання для обговорення

1. Система забезпечення якості вищої освіти.
2. Статус, склад і повноваження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
3. Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
4. Ліцензування освітньої діяльності. Акредитація освітньої програми.
5. Поняття стандарту вищої освіти. Вимоги до освітньої програми, які визначає стандарт вищої освіти.
6. Навчальний план закладу вищої освіти.
7. Поняття та значення національної рамки кваліфікацій. Опис кваліфікаційних рівнів.
8. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника закладу вищої освіти

Письмові завдання

1. Визначити організаційні рівні системи внутрішнього забезпечення якості освіти ОНУ імені І. І. Мечникова відповідно до «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова».

<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/yakist.pdf>

2. Який обсяг кредитів ЄКТС необхідний для здобуття ступеня вищої освіти бакалавра права відповідно до «Стандарту вищої освіти», затвердженого наказом МОН від 20.07.2022 № 644?

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-bakalavr-644-20.07.2022.pdf>

Методичні рекомендації до вивчення теми

Приставаючи до вивчення питання системи забезпечення якості вищої освіти, здобувачі повинні звернутися до ст. 16 Закону України «Про вищу освіту», в якій зазначається, що складовими системи забезпечення якості вищої освіти є: системи забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості); системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти; системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

Забезпечення якості вищої освіти передбачає створення належних умов для особистісного і професійного розвитку здобувача, успішної реалізації ним освітньо-виховних цілей і досягнення запланованих результатів. Метою - є створення для кожного здобувача сприятливого освітнього середовища, спрямування здобувача на самостійну навчально-пізнавальну, науково-дослідницьку, професійно-практичну діяльність, а також зорієнтувати в конкурентному середовищі, визначитися у власних освітньо-професійних пріоритетах, побудувати індивідуальну траєкторію навчання і виховання, виробити дієвий алгоритм реалізації поставлених цілей. Таким чином, стратегія «забезпечення якості вищої освіти» зумовлює взаємопов'язану і взаємоузгоджену діяльність усіх суб'єктів освітнього процесу, що підпорядковується досягненню спільної мети.

У «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (2015) стверджується, що зацікавлені сторони (стейкхолдери) «надають пріоритет різним цілям, можуть по-різному ставитися до якості у вищій освіті, і забезпечення якості повинно враховувати ці різноманітні погляди».

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Здобувачам слід звернути увагу, що система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів: забезпечення ефективності процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти; забезпечення наявності системи проведення процедур зовнішнього забезпечення якості; забезпечення наявності оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти; налагодження доступного і зрозумілого звітування; проведення періодичних перевірок діяльності систем забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Постановою Кабінету Міністрів України створено Національне агентство із забезпечення якості вищої (далі – НАЗЯВО).

Основними завданнями НАЗЯВО є надавати експертну та організаційну підтримку ЗВО, Міністерству освіти і науки України, іншим міністерствам і суспільству, а також брати участь у міжнародній діяльності із забезпечення якості та співпраці стосовно оцінювання.

Цей орган створений не лише, щоб контролювати якість освіти, яку надають ЗВО, а також, щоб надавати експертну, організаційну та консультативну підтримку зацікавленим вищою освітою сторонам.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є постійно діючим колегіальним органом, є юридичною особою публічного права, яка

діє згідно з цим Законом і Статутом, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти складається з двадцяти трьох осіб, які призначаються Кабінетом Міністрів України на підставі рішення Конкурсною комісією за результатами конкурсного відбору, що відбувається з дотриманням принципів гендерного балансу та галузевого представництва.

Здобувачам потрібно звернутися до ст. 13 ЗУ «Про вищу освіту, яка визначає формування складу НАЗЯВО.

Відповідно до ч. 2 ст. 16 Закону України «Про вищу освіту» та у відповідності до «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» у Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова був створений Центр забезпечення якості освіти у 2019 році при підтримці проєкту програми ERASMUS+ QUAERE «Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на основі європейських стандартів та рекомендацій». Центр є дорадчим органом у структурі університету, основною метою діяльності якого є впровадження, розбудова й ефективне функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Основними завданнями діяльності Центру є: організаційний та методичний супровід функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти; моніторинг якості освітніх програм; підтримка академічної доброчесності

Система внутрішнього забезпечення якості – загальна політика, стратегія і процедури забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в університеті, розподіл відповідальності за удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості, що передбачає низку завдань, заходів і процедур, моніторинг та аналіз результатів діяльності на всіх рівнях організаційної структури університету, в тому числі щодо забезпечення

якісного здобуття знань, навичок та інших компетентностей відповідно до стандартів вищої освіти.

Система забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів: удосконалення планування освітньої діяльності: розробка, затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм; підвищення якості контингенту здобувачів вищої освіти; посилення кадрового потенціалу університету; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти; розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом; створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти; забезпечення публічності інформації про діяльність університету; участь університету в національних та міжнародних рейтингових дослідженнях вищих навчальних закладів.

Система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Стандарт вищої освіти - це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Здобувачі повинні усвідомлювати, стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і

використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

Систему стандартів вищої освіти складають: державний стандарт вищої освіти; галузеві стандарти вищої освіти; стандарти вищої освіти закладів вищої освіти.

Стандарти освіти передбачають: вимоги до обов'язкових компетентностей та результатів навчання; загальний обсяг навчального навантаження; інші складники, передбачені спеціальними законами.

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми: обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, та результатів їх навчання; перелік обов'язкових компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань, двома галузями знань або групою спеціальностей (у стандартах рівня молодшого бакалавра), міждисциплінарних освітньо-наукових програм (у стандартах магістра та доктора філософії); вимоги професійних стандартів (за їх наявності).

Заклад вищої освіти на підставі відповідної освітньої програми розробляє навчальний план, що визначає перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, їх логічну послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю, що забезпечують досягнення здобувачем відповідного ступеня вищої освіти програмних результатів навчання.

Заклади вищої освіти (наукові установи) самостійно розробляють і затверджують освітні програми з урахуванням вимог до відповідного рівня вищої освіти, встановлених законодавством та стандартами вищої освіти.

Освітня програма – це єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання.

Здобувачі повинні знати, що освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

Рекомендовані джерела:

Нормативно-правові акти:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 244. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2015-%D0%BF#Text>
4. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>
5. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 20.7.2022 р. № 644. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-bakalavr-zi.zminamy-644-20.03.2023.pdf>

6. Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: наказ міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>

7. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова; затверджено рішенням Вченої Ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 29.05.2018 р. № 9. URL:

https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozh_zabesp_yakosti.pdf

9. Положення про ректорський контроль рівня знань здобувачів вищої освіти в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: затверджено рішенням Вченої Ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 25.10.2020 р. № 3. URL:

https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_rektorskyi_kontrol_znan_2022.pdf

Основна література:

1. Іваній О.М. Освітнє право України: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 298 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/24/osvitne_pravo_ukrayini.pdf
2. Мирошніченко В. О., Мирошніченко Ю. А., Фролов Ю. М. Освітнє право у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 145 с.
3. Теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти : монографія / [Д. В. Карамишев, Н. М. Гришина, О. В. Грибко, Т. В. Ревенко та ін.] ; за заг. ред. д.держ.упр., проф. Д. В. Карамишева. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. – 180 с.

Додаткова література:

1. Десятов Т. М. Національні рамки кваліфікацій в країнах ЄС: порівняльний аналіз : наук.-метод. посіб. за ред. Н. Г. Ничкало. Київ : Видавництво "АртЕк", 2008. 263 с.

2. Токарчук Л. М., Масін В. М. Стандарти вищої освіти: сучасний стан та перспективи вдосконалення. Моделі міждисциплінарних та міжгалузевих освітніх та освітньо-наукових програм: виклики, можливості та варіанти впровадження» : зб. матер. 2-ї міжнар. конф., (Одеса, 5-6 лип. 2021 р.). – Одеса, 2021. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/31978>
3. Токарчук Л. М. Проблеми впровадження інтердисциплінарної моделі освіти в Україні. Proceedings of International scientific conference “ Problems and methods of training of highly gualified specialists”, Prague, Czech Republic, 19th - 26th of February 2017, Prague Institute for Qualification Enhancement, Prague, 2017. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/11914>

Практичне заняття 3.

Тема 4. Поняття освітнього процесу

Питання для обговорення

1. Поняття освітнього процесу.
2. Форми здобуття освіти в закладах вищої освіти.
3. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.
4. Практична підготовка осіб, які навчаються у закладах вищої освіти.
5. Навчальний час здобувача.

Письмові завдання

1. Дати визначення понять «академічна година», «навчальний день», «навчальний тиждень», «навчальний семестр», «навчальний курс», «навчальний рік» відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова»
<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvitprocess.pdf>

Методичні рекомендації до вивчення теми

Освітній процес - це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у закладі вищої освіти (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Здобувачі повинні знати, що основними формами здобуття вищої освіти є: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); дуальна.

Особа має право здобувати вищу освіту в різних формах або поєднувати їх.

Очна (денна, вечірня) форма здобуття вищої освіти - це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів упродовж навчального року.

Заочна форма здобуття вищої освіти - це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в період між ними. Тривалість періоду між навчальними заняттями та контрольними заходами не може бути меншою, ніж один місяць.

Дистанційна форма здобуття освіти - це індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Мережева форма здобуття вищої освіти - це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю закладу вищої освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах.

Дуальна форма здобуття вищої освіти - це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору. Навчання на робочому місці передбачає виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору.

Здобувачі мають усвідомлювати, що освітній процес у закладах вищої освіти здійснюється за такими формами:

- 1) навчальні заняття;
- 2) самостійна робота;
- 3) практична підготовка;
- 4) контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять у закладах вищої освіти є:

- 1) лекція;
- 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- 3) консультація.

Лекція – основний вид навчальних занять у закладі вищої освіти, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Тематика курсу лекцій визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Лекції ведуться лекторами – науково-педагогічними працівниками Університету, які мають науковий ступінь, а також провідними науковцями чи спеціалістами, запрошеними для читання лекцій.

Практичне заняття – вид навчального заняття, у межах якого викладач організує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного

застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем вищої освіти відповідно сформульованих завдань.

Консультація проводиться з метою отримання здобувачем вищої освіти відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи здобувачів вищої освіти залежно від того, чи викладач консультиує здобувачів вищої освіти з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом опановування навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Практична підготовка осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними закладами вищої освіти договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.

Керівники підприємств, установ та організацій зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики на виробництві, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства.

Рекомендовані джерела:

Нормативно-правові акти:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#n14>
4. Про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: положення затверджено рішенням Вченої ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 31.08.2022 р. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf
5. Про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: положення затверджено рішенням Вченої ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 25.10.2022 р. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya-praktika/polozennya_praktika2022.pdf
6. Про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: положення затверджено рішенням Вченої ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 18.12.2019 р. URL: <https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polz-pravaabitur.pdf>
7. Про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова: положення затверджено рішенням Вченої ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 30.08.2022 р. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf

Основна література:

1. Іваній О.М. Освітнє право України: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 298 с. URL:

https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/24/osvitne_pravo_ukrayini.pdf

2.Мирошниченко В. О., Мирошниченко Ю. А., Фролов Ю. М. Освітнє право у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 145 с.

Додаткова література:

1.Кристопчук Т.Є. Законодавче регулювання та особливості видів освітньої діяльності у контексті неперервної освіти у Європейських країнах. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5.1/16.pdf>

2.Токарчук Л. М. Проблеми впровадження інтердисциплінарної моделі освіти в Україні. Proceedings of International scientific conference “ Problems and methods of training of highly gualified specialists”, Prague, Czech Republic, 19th - 26th of February 2017, Prague Institute for Qualification Enhancement, Prague, 2017. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/11914>

Практичне заняття 4

Тема 5. Освітні технології. Навчання в цифровому суспільстві

Питання для обговорення

- 1.Сучасна освіта та нові технології в освіті в Україні та в країнах Європейського Союзу.
- 2.Освітні технології: сутність та класифікація.
- 3.Інтерактивні хмарні технології та технології змішаного навчання.
- 4.Основні типи комунікативної взаємодії в мережі «Інтернет». Вебконференція (інтернет-конференція).
- 5.Змішане навчання (поєднання онлайн та офлайн).
- 6.Використання штучного інтелекту в освіті.

Практичні завдання

1. Зазначте цифрові інструменти, які застосовуються для організації змішаного навчання. Проаналізуйте переваги та недоліки перелічених онлан-платформ.
2. Скористайтесь ChatGPT і створить будь-який текстовий контент, тільки правильно запишіть промпт. Надає допомогу знайти потрібну інформацію.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Проблеми, які постали перед людством у світі зумовили значні зміни в сферах освіти і науки завдяки безпрецедентному поширенню інформаційних технологій та різкому зростанню обсягів інформації, що передаються через глобальні комунікаційні системи. Зокрема, доступ до Інтернету, який до цього сприймався здебільшого як джерело ресурсів для навчання, відкрив нові можливості для використання його як інструменту навчання, а не тільки як електронної бібліотеки. Використання дистанційних інноваційних технологій дало змогу також надати нового значення поняттю “залучення здобувача освіти до освітнього процесу”, що раніше визначалося здебільшого його фізичною присутністю на заняттях.

Здобувачі мають усвідомлювати, що сутність інтерактивного навчання полягає в організації постійної взаємодії всіх учасників навчального процесу, жоден з яких не залишається пасивним, оскільки поставлений у ситуацію дійового пізнання в режимі співпраці.

Мета інтерактивного навчання – створення комфортних умов навчання, побудова продуктивного освітнього процесу.

Слід зауважити, що інтерактивне навчання не самоціль, а лише засіб за допомогою якого створюється атмосфера творчої взаємодії, співробітництва і порозуміння.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну передбачувану мету створити

комфортні умови навчання, за яких кожен здобувач відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, спільне вирішення проблеми на підставі запропонованих обставин.

Реалізація інтерактивного навчання передбачає впровадження інтерактивних технологій.

Інтерактивні технології навчання – сукупність методів, засобів і форм організації навчання, що забезпечують активний характер взаємодії учасників навчального процесу на засадах співпраці та співтворчості й спрямовані на досягнення поставлених дидактичних цілей.

Використання інтерактивних технологій у процесі підготовки полягає у зближенні аудиторного навчання з практикою професійної діяльності.

При цьому важливими стають такі чинники:

- здобувач потрапляє до такого навчального середовища, де він займає активну пізнавальну позицію і у співпраці з викладачем та однокурсниками розвивається як суб'єкт діяльності;

- створюються можливості для об'єднання навчальної активності здобувача з його професійною діяльністю, і тим самим для формування його професійної компетентності.

Одним із засобів інтерактивних технологій навчання є Інтернет-сервиси, за допомогою яких залучаються здобувачі у процес навчання.

У 2020 році Європейська Комісія затвердила План дій з цифрової освіти на 2021-2027 роки і передбачає такі два пріоритетних напрями, як прискорення розвитку ефективних цифрових освітніх екосистем, що потребує наявності розвинутої інфраструктури, зв'язку і цифрового обладнання, ефективного планування та розвитку цифрового потенціалу, включаючи сучасні організаційні можливості, підготовлених наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників, які володіють цифровими компетентностями, високоякісного освітнього наповнення, інструментів і

безпечних платформ, що відповідають стандартам приватності та етики та є зручними для користувачів, застосування допоміжних технологій для осіб з інвалідністю; розвиток цифрових умінь і компетентностей для цифрової трансформації, зокрема базових цифрових умінь і компетентностей.

У Комюніке, ухваленому Конференцією міністрів вищої освіти Європейського простору вищої освіти 19 листопада 2020 р. у м. Римі, визначено бачення та завдання розвитку Європейського простору вищої освіти на період до 2030 року як інклюзивного, інноваційного та взаємопов'язаного простору.

Інклюзивність планується забезпечити через доступ до вищої освіти для різних соціально вразливих груп, біженців і мігрантів, сиріт, осіб з інвалідністю, етнічних і релігійних меншин тощо. У цьому контексті підвищується актуальність визнання результатів попереднього навчання,

Інноваційність повинна бути реалізована шляхом застосування нових та удосконалених методів і практик (включаючи цифрові технології) для викладання, навчання та оцінювання, що повинні здійснюватися у тісному зв'язку із дослідженнями. Заклади освіти повинні диверсифікувати освітні пропозиції та оновлювати зміст освіти з метою задоволення зростаючих потреб у розвитку інноваційного та критичного мислення, підприємницьких та лідерських навичок

Взаємопов'язаність планується забезпечити шляхом сприяння міжнародній співпраці та реформам, обміну знаннями, академічній мобільності студентів і персоналу, набуттю учасниками освітнього процесу міжнаціональних та міжкультурних компетентностей. Не менш як 20 відсотків випускників в Європейському просторі вищої освіти повинні пройти навчання за кордоном. Цифрові технології допоможуть здійснювати безпечний, ефективний та прозорий обмін даними (з урахуванням захисту приватності) і застосовуватимуться у сфері визнання кваліфікацій, забезпечення якості та мобільності з урахуванням досвіду реалізації, зокрема, ініціативи European Student Card.

Рекомендовані джерела:

Нормативно-правові акти:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Про проведення контрольних заходів з використанням технологій дистанційного навчання в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: положення затверджено рішенням Вченої ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 25.10.2022 р. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_kontrolnih_zahodiv_dyst_navchannya_2022.pdf

Основна література:

1. Іваній О.М. Освітнє право України: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 298 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/24/osvitne_pravo_ukrayini.pdf
2. Мирошніченко В. О., Мирошніченко Ю. А., Фролов Ю. М. Освітнє право у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 145 с.

Додаткова література:

1. Пасмор Ю.В. Інтерактивні форми навчання крізь призму інформаційнокомунікаційних технологій. URL: <https://ndipzir.org.ua/wpcontent/uploads/2014/01/Pasmor.pdf>
2. Токарева К.С., Савліва Н.О. Особливості правового регулювання штучного інтелекту в Україні. Юридичний вісник. 2021. № 3 (60). – С. 148-153. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/23.pdf>

Практичне заняття 5

Тема 6. Поняття та сутність неформальної освіти в Україні

Питання для обговорення

1. Поняття неформальної освіти в Україні та в країнах Європейського Союзу.
2. Особливості розвитку неформальної освіти в Україні.
3. Підтвердження та визнання неформальної освіти в Україні та в країнах Європейського Союзу.

Письмові завдання

1. Проаналізуйте співвідношення формальної та неформальної освіти. Результати оформити у вигляді таблиці.
2. Визначить 7 онлайн-платформ для самоосвіти.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Держава визнає ці види освіти, створює умови для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, а також заохочує до здобуття освіти всіх видів.

Формальна освіта - це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Неформальна освіта - це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Інформальна освіта (самоосвіта) - це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Здобувачам слід звернути увагу, що цілі неформальної/інформальної освіти визначаються у професійному розвитку відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти; підвищення якості освітніх послуг, які надаються Університетом; підвищення ефективності наукових досліджень; підвищення конкурентоздатності випускників Університету на вітчизняному та міжнародному ринках освітніх послуг та праці; збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу щодо інших моделей створення та поширення знань.

Видами неформальної освіти є:

- Професійні курси/тренінги – це тренінги та/чи семінари з підвищення кваліфікацій та/чи здобуття нових навичок. Як правило, професійні курси проводяться в короткі періоди та в умовах «безпечного простору».

- Громадська освіта – готує населення країни, особливо молодь, виконувати свою роль як громадян. При цьому громадянська освіта включає в себе неформальні соціальні інститути (сім'ї, громади, бібліотеки, церкви, громадські організації, профспілки, спортивні команди, виборчі кампанії, ЗМІ тощо).

- Онлайн освіта – це інтернет-курс з великомасштабною інтерактивною участю та відкритим доступом через інтернет. На додаток до традиційних матеріалів навчального курсу, такі як відео, читання, і домашніх завдань, така освіта надає можливість використання інтерактивного форуму користувачів, які допомагають створити спільноту студентів, викладачів та асистентів. Це одна із найновіших форм дистанційного навчання, яка активно розвивається у світовій освіті.

- Професійні стажування – навчання персоналу на робочому місці під керівництвом відповідальної особи після теоретичної підготовки або

одночасно з нею з метою практичного оволодіння спеціальністю, адаптації до об'єктів обслуговування та керування, набуття навичок швидкого орієнтування на робочому місці та інших прийомів роботи.

Здобувачі повинні знати, що визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті в Університеті здійснюється відповідно до Положення «Про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова».

Для визнання неформальної освіти необхідно враховувати два критерії: з одного боку, набуті в рамках освіти ключові компетенції (ця форма визнання в основному відноситься до професійної компетенції, що виливається в кваліфікацію), з іншого боку, соціальне визнання (одна з форм валідації неформального навчання), спрямоване на визначення статусу і самооцінку індивідів, які беруть активну участь у добровільній діяльності.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компоненту.

Рекомендовані джерела:

Нормативно-правові акти:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова: положення затверджено рішенням Вченої ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 30.06.2020 р. URL: <https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-neformal-osvita.pdf>

Основна література:

- 1.Іваній О.М. Освітнє право України: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 298 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/24/osvitne_pravo_ukrayini.pdf
- 2.Мирошниченко В. О., Мирошниченко Ю. А., Фролов Ю. М. Освітнє право у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 145 с.

Додаткова література:

1. Савельєв Є.В. Неформальна освіта як інструмент розвитку додаткових можливостей молоді. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vchenizapiski-universitetu-krok/article/view/394/422>

Контрольна робота за ЗМ 1

Питання, які виносяться на контрольну роботу

1. Вища освіта України в контексті національної стратегії розвитку освіти України.
- 2.Основні тенденції розвитку вищої освіти України.
- 3.Державна політика у сфері вищої освіти.
- 4.Система вищої освіти.
- 5.Повноваження органів управління у сфері вищої освіти.
- 6.Основні завдання закладу вищої освіти.
- 7.Правовий статус закладу вищої освіти.
- 8.Типи закладів вищої освіти.
- 9.Утворення, реорганізація та ліквідація закладу вищої освіти.

10. Принципи діяльності, основні права та обов'язки закладу вищої освіти.
11. Структура закладу вищої освіти.
12. Управління закладом вищої освіти.
13. Система забезпечення якості вищої освіти.
14. Статус, склад і повноваження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
15. Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
16. Ліцензування освітньої діяльності.
17. Акредитація освітньої програми.
18. Поняття стандарту вищої освіти.
19. Стандарти вищої освіти закладу вищої освіти.
20. Навчальний план закладу вищої освіти.
21. Поняття та значення національної рамки кваліфікацій.
22. Опис кваліфікаційних рівнів.
23. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника закладу вищої освіти.
24. Поняття освітнього процесу.
25. Мова освітнього процесу в закладах вищої освіти.
26. Форми здобуття освіти в закладах вищої освіти.
27. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.
28. Сучасні освітні технології: сутність та класифікація.
29. Сучасна освіта та нові технології в освіті (досвід країн ЄС).
30. Поняття неформальної освіти в Україні та в країнах Європейського Союзу.
31. Особливості розвитку неформальної освіти в Україні.
32. Підтвердження та визнання неформальної освіти в Україні та в країнах Європейського Союзу.

Змістовий модуль 2. Учасники освітнього процесу. Здобувач як автономний і відповідальний суб'єкт освітнього процесу

Практичне заняття 6

Тема 7. Категорії учасників освітнього процесу. Їхні права та обов'язки.

Питання для обговорення

1. Категорії учасників освітнього процесу. Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники закладів вищої освіти.
2. Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників.
3. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти. Умови прийому на навчання для здобуття вищої освіти.
4. Права осіб, які навчаються у закладах вищої освіти. Обов'язки осіб, які навчаються у закладах вищої освіти.
5. Підстави для відрахування здобувача вищої освіти. Перерва у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої (наукової) програми. Поновлення на навчання осіб, відрахованих з закладів вищої освіти або яким надано академічну відпустку. Переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти.
6. Працевлаштування випускників закладів вищої освіти.

Письмові завдання

1. Яким вимогам має відповідати здобувач, щоб претендувати на отримання диплома з відзнакою відповідно до «Положення Одеського національного університету імені І. І. Мечникова про диплом з відзнакою (із зазначенням особливих досягнень)»?
http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_diplom_2021.pdf
2. Які обставини для перерви у навчанні передбачені в «Положенні про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення та

зміни умов навчання студентів Одеського національного університету імені І. І. Мечникова»)?

Методичні рекомендації до вивчення теми

Приступаючи до вивчення питань теми, здобувачі повинні звернутися до ст. 52 Закону України «Про вищу освіту». Учасниками освітнього процесу є фізичні особи, наділені взаємними правами та обов'язками щодо реалізації цілей і завдань освіти.

Учасниками освітнього процесу є: 1) наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники; 2) здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у закладі вищої освіти; 3) фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах; 4) інші працівники.

Науково-педагогічні працівники - це особи, які за основним місцем роботи у закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну, мистецьку) та організаційну діяльність.

Педагогічні працівники - це особи, які за основним місцем роботи у закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну та організаційну діяльність.

Наукові працівники - це особи, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-організаційну діяльність та мають відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

Здобувачі повинні знати, що науковим і науково-педагогічним працівникам присвоюються такі вчені звання: старший дослідник; доцент; професор.

Вчене звання професора, доцента, старшого дослідника присвоює вчена рада закладу вищої освіти (вчена рада структурного підрозділу). Право присвоєння вченого звання професора та старшого дослідника надається також вченим (науково-технічним) радам наукових установ. Рішення

відповідних вчених рад затверджує атестаційна колегія центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Здобувачі вищої освіти - особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

Прийом на навчання до закладів вищої освіти здійснюється на конкурсній основі. відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти вчена рада закладу вищої освіти затверджує Правила прийому, якими встановлюються:

- 1) перелік і кількість сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання, вага кожного з яких має становити не менш як 20 відсотків конкурсного бала;
- 2) вага середнього бала документа про повну середню освіту, що має становити від 0 до 10 відсотків конкурсного бала;
- 3) вага бала за конкурс творчих або фізичних здібностей (у разі його проведення), що має становити не більш як 60 відсотків конкурсного бала за конкурс творчих здібностей та не більш як 25 відсотків конкурсного бала за конкурс фізичних здібностей;
- 4) вага бала за особливі успіхи особам, які є членами збірних команд України на міжнародних учнівських олімпіадах або є призерами IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових предметів (за переліком, визначеним центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки), є учасниками Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор (за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері культури, молоді та спорту), та/або бала за успішне закінчення підготовчих курсів закладу вищої освіти для вступу до цього закладу вищої освіти на визначені Умовами прийому на навчання для здобуття вищої освіти природничо-математичні та

інженерно-технічні спеціальності, що може становити від 0 до 5 відсотків конкурсного бала;

5) вага бала за мотиваційний лист вступника, що може становити від 0 до 1 відсотка конкурсного бала, за умови оприлюднення результатів оцінювання мотиваційних листів на веб-сайті закладу вищої освіти до початку основної сесії зовнішнього незалежного оцінювання.

Прийом до закладів вищої освіти здійснюється на засадах об'єктивності та відкритості. Заклад вищої освіти зобов'язаний створити умови для ознайомлення вступників з ліцензією на здійснення освітньої діяльності, сертифікатами про акредитацію, правилами прийому, відомостями про обсяг прийому за кожною спеціальністю та освітнім рівнем, кількістю місць, виділених для вступу на пільгових умовах.

Відповідальність за забезпечення об'єктивності та відкритості прийому до закладів вищої освіти несуть їх керівники.

Права та обов'язки здобувачів вищої освіти.

Здобувачі мають право на: навчання впродовж життя та академічну мобільність; індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання; якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання; відзначення успіхів у своїй діяльності; свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо; безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці; повагу людської гідності; захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти; отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від булінгу (цькування), стала його свідком або

вчинила булінг (цькування); користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом освіти відповідно до спеціальних законів; доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності; забезпечення стипендіями у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; трудову діяльність у позанавчальний час; збереження місця навчання на період проходження строкової військової служби, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період; особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти; асистенту або через своїх законних представників реєстрацію на державних інформаційних ресурсах та державних веб-платформах дистанційного навчання; інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення.

Здобувачі освіти зобов'язані: виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти; поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм; відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля; отримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, а також умов договору про надання освітніх послуг (за його наявності); повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких

вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

Рекомендовані джерела:

Нормативно-правові акти:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: положення затверджено рішенням Вченої ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 30.08.2022 р. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf

Основна література:

1. Іваній О.М. Освітнє право України: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 298 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/24/osvitne_pravo_ukrayini.pdf
2. Мирошниченко В. О., Мирошниченко Ю. А., Фролов Ю. М. Освітнє право у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 145 с.

Практичне заняття 7

Тема 8. Рівні та ступені вищої освіти

Питання для обговорення

1. Рівні та ступені вищої освіти.
2. Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти.
3. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти.

4. Другий (магістерський) рівень вищої освіти.
5. Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти.
6. Атестація здобувачів вищої освіти.
7. Документи про вищу освіту.
8. Єдина державна електронна база з питань освіти.

Письмові завдання

1. Знайти в Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності <https://registry.edbo.gov.ua> інформацію про Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, за допомогою функціональних можливостей платформи експортувати дані в exel.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Вища освіта - сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми програмами на таких рівнях вищої освіти:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень.

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування типових спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності

Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності.

Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою освітньої програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти: молодший бакалавр; бакалавр; магістр; доктор філософії/доктор мистецтва.

Атестація - це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Атестація осіб, які здобувають ступінь молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра, здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань, відповідно до положення про екзаменаційну комісію, затвердженого вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи).

Заклад вищої освіти на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму на певному рівні вищої освіти, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію.

Рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації скасовується закладом вищої освіти у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Документ про вищу освіту видається особі, яка успішно виконала відповідну освітню програму та пройшла атестацію.

Встановлюються такі види документів про вищу освіту за відповідними ступенями: диплом молодшого бакалавра; диплом бакалавра; диплом магістра; диплом доктора філософії/доктора мистецтва.

Документ про вищу освіту видається закладом вищої освіти, лише за акредитованою відповідно до цього Закону освітньою програмою. У документі про вищу освіту зазначається найменування органу (органів) акредитації, а в додатку до документа про вищу освіту - інформація про видані ним (ними) відповідні акредитаційні сертифікати, рішення.

У системі освіти функціонує інтегрована інформаційна система - Єдина державна електронна база з питань освіти. Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти та порядок її ведення затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Здобучі повинні знати, що електронна база містить такі складові: Реєстр суб'єктів освітньої діяльності, Реєстр здобувачів освіти, Реєстр документів про освіту, Реєстр сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання, Реєстр студентських (учнівських) квитків, Реєстр педагогічних, науково-педагогічних працівників, Реєстр сертифікатів педагогічних працівників.

Інформація, що міститься в Електронній базі, крім інформації з обмеженим доступом, є відкритою, у тому числі у форматі відкритих даних, та з урахуванням потреб осіб з порушенням зору. Особа має повний безоплатний доступ до всіх відомостей про себе, що містяться в Електронній базі.

Доступ осіб до інформації, що міститься в Електронній базі, здійснюється через: офіційні веб-сайти держателя Електронної бази та адміністратора Електронної бази, Єдиний державний веб-портал електронних послуг.

Електронна база в порядку електронної взаємодії здійснює обмін інформацією з Єдиним державним демографічним реєстром, Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, Державним реєстром актів цивільного стану громадян, Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, Державним реєстром загальнообов'язкового державного соціального страхування, Державним реєстром фізичних осіб - платників податків, Єдиним державним реєстром призовників, військовозобов'язаних та резервістів, Електронною системою охорони здоров'я, Єдиною інформаційною системою соціальної сфери, Єдиним державним веб-порталом електронних послуг, реєстрами територіальних громад та іншими автоматизованими системами й інформаційними ресурсами держателя Електронної бази та інших юридичних осіб в обсязі та у випадках, визначених законом.

З метою забезпечення належної цифрової взаємодії в системі освіти між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, закладами та установами освіти, їхніми структурними підрозділами, учасниками освітнього процесу та іншими юридичними і фізичними особами в Україні функціонує Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту (далі - АІКОМ).

АІКОМ є державною інтегрованою інформаційною системою, завданнями якої є: збирання, накопичення, оброблення, захист інформації у сфері освіти,

надання їй офіційного визнання (у разі створення, зберігання та використання в АІКОМ інформації у сфері освіти); поєднання електронних інформаційних ресурсів та/або публічних електронних реєстрів у сфері освіти, забезпечення їх внутрішньої та зовнішньої інформаційної взаємодії, зокрема у тому числі з питань розподілу та перерозподілу міжбюджетних трансфертів з державного місцевим бюджетам, замовлення підручників, документів про освіту, щодо професійного розвитку працівників закладів та установ освіти, зарахування, відрахування, переведення здобувачів освіти, організації освітнього процесу тощо; забезпечення ведення в електронній формі ділової документації та подання звітності закладами освіти, здійснення обліку дітей дошкільного та шкільного віку (у тому числі дітей, не охоплених навчанням), учасників освітнього процесу та суб'єктів освітньої діяльності; взаємодія з питань отримання, передачі, запису, верифікації та обробки інформації у сфері освіти з інформаційними системами Єдиного державного демографічного реєстру, Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, Державного реєстру актів цивільного стану громадян, Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, Державного реєстру фізичних осіб - платників податків, Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів, Електронної системи охорони здоров'я, Єдиної інформаційної системи соціальної сфери, Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, реєстрів територіальних громад, інформаційно-виробничої системи інформаційного та документарного забезпечення установ та громадян України в галузі освіти та з іншими автоматизованими системами та інформаційними ресурсами держателя АІКОМ та інших юридичних осіб в обсязі та у випадках, визначених законом; інші завдання, визначені законодавством.

Рекомендовані джерела:**Нормативно-правові акти:**

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : постанова Кабінету міністрів від 23.11.2011 р. № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#n12>
4. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : постанова Кабінету міністрів України від 29.05.2015 р. № 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#n11>
5. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : постанова Кабінету міністрів України від 29.05.2015 р. № 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#n11>
6. Про документи про вищу освіту (наукові ступені) : постанова Кабінету Міністрів України від 09.03.2020 р. № 811. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/811-2020-%D0%BF#Text>
7. Про документи про вищу освіту (наукові ступені) : постанова Кабінету Міністрів України від 09.03.2020 р. № 811. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/811-2020-%D0%BF#Text>
8. Про затвердження Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 р. № 620. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1132-18#Text>
9. Про затвердження Положення про програмно-апаратний комплекс «Автоматизований інформаційний комплекс «Автоматизований

інформаційний комплекс освітнього менеджменту»: постанова Кабінету Міністрів України від 02.12.2021 р. № 1255. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-2021-%D0%BF#n9>

10. Про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: положення затверджено рішенням Вченої ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 30.08.2022 р. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf

Основна література:

1. Іваній О.М. Освітнє право України: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 298 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/24/osvitne_pravo_ukrayini.pdf

2. Мирошниченко В. О., Мирошниченко Ю. А., Фролов Ю. М. Освітнє право у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 145 с.

Додаткова література:

1. Десятов Т. М. Національні рамки кваліфікацій в країнах ЄС: порівняльний аналіз : наук.-метод. посіб. за ред. Н. Г. Ничкало. Київ : Видавництво "АртЕк", 2008. 263 с.

2. Кристопчук Т.Є. Законодавче регулювання та особливості видів освітньої діяльності у контексті неперервної освіти у Європейських країнах. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5.1/16.pdf>

Практичне заняття 8.

Тема 9. Поняття академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності. Порушення академічної доброчесності. Академічна відповідальність.

Питання для обговорення

1. Поняття академічної доброчесності.
2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками.
3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти.
4. Порухення академічної доброчесності.
5. Академічна відповідальність.

Письмові завдання

1. Які принципи та цінності академічної доброчесності та етики академічних відносин передбачені в «Кодексі академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова»? <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>

Методичні рекомендації до вивчення теми

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених Законом України "Про освіту", Законом України «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Заклади вищої освіти та наукові установи здійснюють заходи із запобігання академічному плагіату - оприлюдненню (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворенню опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Здобувачі повинні знати та обов'язково дотримуватися принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, до яких належать:

- чесність, порядність та правдивість (відданість моральним принципам та стандартам, які створюють бар'єр для недоброчесності, системне уникнення проявів академічної недоброчесності під час реалізації власної діяльності, прагнення до істини, вільне та відкрите поширення найкращих практик реалізації власної діяльності);
- довіра (усі учасники освітнього процесу мають впевненість в чесності та чесності один одного, можуть покластись один на одного, позбавлені страху, що результати діяльності можуть бути несанкціоновано запозиченими. Атмосфера довіри заохочує і підтримує вільний обмін ідеями, що дає можливість науковим пошукам реалізуватися повною мірою);
- справедливість та законність (неупереджено однакове ставлення до усіх учасників освітнього процесу, позбавлене дискримінації і нечесності, та дотримання кожним учасником освітнього процесу законів і стимулювання до цього інших);
- повага (повага до розмаїття думок та ідей, гідності інших, їхнього фізичного та психічного здоров'я);
- відповідальність (вміння брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе певні зобов'язання, протистояти проявам академічної недоброчесності, подавати приклади гідної поведінки);
- самовдосконалення та сумлінність (учасники освітнього процесу визнають важливість та докладають максимальних зусиль до постійного вдосконалення освітньої системи, зокрема через власний професійний розвиток, учасники освітнього процесу належним чином використовують делеговані їм повноваження без перевищення або несумлінності виконання);
- мужність (послідовне відстоювання гідної поведінки та ідей поширення принципів академічної доброчесності в несприятливих умовах стороннього тиску).

З метою запобігання академічному плагіату в рамках реалізації положень ст. 69 Закону України «Про вищу освіту» в Одеському національному університеті прийнятий Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу та Положення про запобігання та виявленню академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова.

Здобувачам слід знати, що запобігання плагіату в академічному середовищі університету здійснюється шляхом проведення профілактичних заходів, які полягають у: інформуванні здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників і науковців про необхідність дотримання норм академічної етики та підвищення відповідальності за дотримання правил цитування, у тому числі, з використанням офіційного Web-сайту Університету; організації забезпечення заходів у популяризації основ інформаційної культури; щорічному проведенні лекцій з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату.

Здобувачі повинні знати, що порушеннями академічної доброчесності вважаються:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – це оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – це вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень (включно, з підписом підписів в офіційних документах);

- списування – це виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема, під час оцінювання результатів навчання;
- обман – це надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;
- хабарництво – це надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання – це свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- вплив у будь-якій формі (прохання, умовлення, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Рекомендовані джерела:

Нормативно-правові акти:

-

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу: затверджено рішенням Вченої Ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 26.05.2020 р. URL: <https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>
4. Про запобігання та виявленню академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: положення затверджено

рішенням Вченої Ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 26.08.2018 р. URL:
https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-22-02-2018.pdf

Основна література

- 1.Іваній О.М. Освітнє право України: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 298 с. URL:
https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/24/osvitne_pravo_ukrayini.pdf
- 2.Мирошніченко В. О., Мирошніченко Ю. А., Фролов Ю. М. Освітнє право у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 145 с.

Додаткова література

- 1.Колесніков А. Академічна доброчесність в українському освітньо-науковому просторі: проблеми та соціальні загрози. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2019. Вип. 24. С. 122-128. URL:
<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38304/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2.pdf>
- 2.Костюченко О.Є. Академічна доброчесність як правова категорія. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2021. № 3. С. 21-26. URL:
http://lsej.org.ua/3_2021/6.pdf
- 3.Рудик В.А., Хименко О.А. До проблеми правового регулювання відповідальності за порушення академічної доброчесності. *Актуальні проблеми юридичної науки і практики*. 2017. № 1(3). С. 7-12. URL:
<https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Do-probl.prav.regulyuv.vidpovid.pri-porushen.-AD.pdf>
- 4.Семенов О. Європейський та національний контексти академічної культури дослідника: досвід реалізації проекту ЕРАЗМУС+ЖАН МОНЕ МОДУЛЬ. *Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій*: Україна

Європейський союз: від партнерства до асоціації. Луцьк, Терен, 2019. С. 320–330.

5.Чумак О. В. Концепт категорії академічної доброчесності у вищій освіті. *Теорія та методика управління освітою*. 2017. № 2 (20). URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v2_17/%D0%A7%D1%83%D0%BC%D0%B0%D0%BA.pdf

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Практичні заняття є одним із видів роботи здобувачів з навчальної дисципліни, яка передбачена в освітньо-професійній програмі «Право», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 081 «Право».

Здобувач на основі рекомендованої літератури та нормативно-правових актів готує відповіді на поставлені в плані практичного заняття питання та вирішує запропоновані практичні завдання.

Втім, розібрати викладене питання або вирішити/виконати практичне завдання неможливо без відносно глибоких знань з основних, базових положень, а також знання нормативного матеріалу та вміння його застосування. Тому для підготовки необхідно спланувати самостійну роботу. Основою плану самостійної роботи для здобувача є Робоча програма з навчальної дисципліни «Вступ до освітнього процесу» та Електронні методичні рекомендації до практичних занять, розроблені та затверджені кафедрою цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Практичні завдання здобувач виконує, слідуючи інструкціям у планах практичних занять і методичних рекомендаціях.

При підготовці до практичного заняття здобувач повинен проводити вивчення рекомендованої літератури та нормативно-правових актів, у тісному зв'язку з аналізом положень раніше прослуханих з цієї теми в лекціях.

Процес підготовки до практичного заняття умовно можна поділити на три етапи:

- 1) аналіз фактичних обставин, викладених у завданні;
- 2) вивчення та аналіз необхідних нормативно-правових актів;
- 3) формулювання висновку (рішення) за запропонованим завданням.

Виконання завдань оформлюється письмово (ворд-, пдф-документ тощо) і надсилається у Google Classroom або викладачеві на електронну адресу. Викладач перевіряє виконані завдання та надає зворотний зв'язок.

Контроль знань здійснюється через опитування на практичних заняттях, перевірки виконання практичних завдань, проведенням контрольної роботи за змістовими модулями.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами роботи

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
- Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	від 0 до 5
- Виконання письмових завдань	від 0 до 5
- Поточне тестування за темами	від 0 до 5
- Контрольна робота за змістовими модулями у формі тестування	від 0 до 5

Вид роботи	Бали	Критерії оцінювання
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0 балів	Здобувач не бере участі у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не ставить питання, не зацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, демонструє незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1 бал	Здобувач демонструє пасивну роботу на практичних заняттях; допускає суттєві помилки під час відповідей на запитання; демонструє фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел.
	2 бали	Здобувач іноді бере участь у практичному занятті; ставить питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; демонструє базові знання понятійного апарату і літературних джерел; демонструє незадовільне вміння публічно представляти матеріал.
	3 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті; виступає і ставить питання; допускає незначні помилки під час відповідей на запитання, іноді бере участь в обговоренні проблемних питань, демонструє знання понятійного апарату і основних літературних джерел; здатний публічно представити основний матеріал.
	4 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті; виступає і ставить питання; дає правильні, але неповні, відповіді на запитання, бере участь в обговоренні проблемних питань, іноді наводить приклади, демонструє знання понятійного апарату і основних літературних джерел; здатний публічно представити матеріал.
	5 балів	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь в

		обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей; здатний публічно представити матеріал.
Виконання письмових завдань	0 балів	Здобувач не виконує письмові завдання.
	1 бал	Здобувач виконав письмове завдання, але допустив суттєві помилки; не обґрунтовані висновки; використано обмежену кількість джерел.
	2 бали	Здобувач виконав письмове завдання, але допустив багато помилок; здобувач демонструє фрагментарні знання предмету вивчення і дослідження, має ускладнення щодо виділення суттєвих його ознак, виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків; використано обмежену кількість джерел.
	3 бали	Здобувач виконав письмове завдання, але допустив помилки; здобувач демонструє базові знання предмету вивчення, описує суттєві його ознаки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки і формулює висновки; використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу; використовує рекомендовану літературу, демонструє знання змісту відповідних нормативно-правових актів.
	4 бали	Здобувач виконав письмове завдання, але допустив незначні помилки; здобувач правильно використовує теоретичні поняття для аналізу практичного матеріалу; в аналітичній частині надає повноцінний аналіз проблеми, що досліджується, її всебічне висвітлення; формулює розгорнуті висновки, окрім рекомендованої літератури, використовує додаткову, демонструє знання змісту відповідних нормативно-правових актів.
	5 балів	Здобувач виконав письмове завдання без помилок; здобувач виявляє самостійність у підборі, аналізі та узагальненні відповідної статистичної та аналітичної інформації; із розглянутої проблеми робить чіткі вірні висновки; демонструє творчий підхід, розгорнуте, цікаве бачення проблеми, яке відрізняється власними роздумами, висновками; окрім рекомендованої літератури, використовує додаткову, демонструє знання відповідних нормативно-правових актів.
Поточне	0 балів	Відсоток вірних відповідей – менше 20.

тестування за темами	1 бал	Не менше ніж 20% відповідей вірні.
	2 бали	Не менше ніж 40% відповідей вірні.
	3 бали	Не менше ніж 60% відповідей вірні.
	4 бали	Не менше ніж 80% відповідей вірні.
	5 балів	100% відповідей вірні.
Контрольна робота за змістовими модулями у формі тестування	0 балів	Відповідь на запитання неправильна
	0,2 бали	Відповідь на запитання правильна

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль								Сума балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2			
T1,2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T9	0–100
0-10	0–15	0–10	0–10	0–10	0–10	0–10	0–15	
*Контрольна робота за ЗМ 1 0 – 5					*Контрольна робота за ЗМ 2 2 0 - 5			

T1, T2 ... T8 – теми практичних занять

* Примітка: Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові завдання для контрольних робіт складаються з 25 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу відповідного змістовного модуля. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 0,2 бали.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 1.Вища освіта України в контексті національної стратегії розвитку освіти України.
- 2.Основні тенденції розвитку вищої освіти України.
- 3.Державна політика у сфері вищої освіти.
- 4.Система вищої освіти.
- 5.Повноваження органів управління у сфері вищої освіти.
- 6.Основні завдання закладу вищої освіти.
- 7.Правовий статус закладу вищої освіти.
- 8.Типи закладів вищої освіти.
- 9.Утворення, реорганізація та ліквідація закладу вищої освіти.
- 10.Принципи діяльності, основні права та обов'язки закладу вищої освіти.
- 11.Структура закладу вищої освіти.
- 12.Управління закладом вищої освіти.
- 13.Система забезпечення якості вищої освіти.
- 14.Статус, склад і повноваження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
- 15.Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
- 16.Ліцензування освітньої діяльності.
- 17.Акредитація освітньої програми.
- 18.Поняття стандарту вищої освіти.
- 19.Стандарти вищої освіти закладу вищої освіти.
- 20.Навчальний план закладу вищої освіти.
- 21.Поняття та значення національної рамки кваліфікацій.
- 22.Опис кваліфікаційних рівнів.
- 23.Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника закладу вищої освіти.
- 24.Поняття освітнього процесу.
- 25.Мова освітнього процесу в закладах вищої освіти.
- 26.Форми здобуття освіти в закладах вищої освіти.

- 27.Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.
- 28.Сучасні освітні технології: сутність та класифікація.
- 29.Сучасна освіта та нові технології в освіті (досвід країн ЄС).
- 30.Поняття неформальної освіти в Україні та в країнах Європейського Союзу.
- 31.Особливості розвитку неформальної освіти в Україні.
- 32.Підтвердження та визнання неформальної освіти в Україні та в країнах Європейського Союзу.
- 33.Практична підготовка осіб, які навчаються у закладах вищої освіти.
- 34.Навчальний час здобувача.
- 35.Категорії учасників освітнього процесу.
- 36.Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники закладів вищої освіти.
- 37.Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників.
- 38.Основні посади наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої освіти та порядок їх заміщення.
- 39.Права науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників.
- 40.Обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників.
- 41.Особи, які навчаються у закладах вищої освіти.
- 42.Права осіб, які навчаються у закладах вищої освіти.
- 43.Обов'язки осіб, які навчаються у закладах вищої освіти.
- 44.Працевлаштування випускників закладів вищої освіти.
- 45.Умови прийому на навчання для здобуття вищої освіти. Зовнішнє незалежне оцінювання.
- 46.Підстави для відрахування здобувача вищої освіти.
- 47.Перерва у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої (наукової) програми.
- 48.Поновлення на навчання осіб, відрахованих з закладів вищої освіти або яким надано академічну відпустку.
- 49.Переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти.

- 50.Рівні та ступені вищої освіти.
- 51.Атестація здобувачів вищої освіти.
- 52.Документи про вищу освіту.
- 53.Поняття академічної доброчесності.
- 54.Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками.
- 55.Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти.
- 56.Порушенням академічної доброчесності.
- 57.Академічна відповідальність.

Список джерел, рекомендованих до вивчення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. The Magna Charta Universitatum : Болонья, 18 вересня 1988 року. URL: <http://www.magna-charta.org/magna-charta-universitatum>
2. Конвенція про визнання кваліфікацій : Конвенція. Міжнародний документ від 11.04.1997 № 994_308. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308
3. Загальна декларація прав людини
4. Спільна декларація міністрів освіти Європи "Європейський простір у сфері вищої освіти" : Декларація, Міжнародний документ від 19.06.1999 № 994_525. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_525
5. Конституція України : Закон України від 26.06.1996 р. № 254к/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.12.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
7. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
8. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
9. Про вдосконалення вищої освіти в Україні : Указ Президента України від 03.06.2020 р. № 210/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/210/2020>
10. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 244. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2015-%D0%BF#n15>
11. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : постанова Кабінету міністрів від 23.11.2011 р. № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#n12>

12. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : постанова Кабінету міністрів України від 29.05.2015 р. № 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#n11>
13. Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність : постанова Кабінету міністрів України від 12.08.2015 р. № 579. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#Text>
14. Про затвердження Порядку пільгового кредитування для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти: постанова Кабінету Міністрів від 29.08.2018 р. № 673. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2018-%D0%BF#n12>
15. Про затвердження Типової форми договору про навчання у закладі вищої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2020 р. № 735. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2020-%D0%BF#Text>
16. Про документи про вищу освіту (наукові ступені) : постанова Кабінету міністрів України від 09.03.2020 р. № 811. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/811-2020-%D0%BF#Text>
17. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>
18. Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи: наказ Міністерства освіти і науки України від 16.10.2009 р. № 943. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0943290-09#Text>
19. Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту : наказ Міністерства освіти і науки України від 05.05.2015 р. № 504. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15#Text>

20. Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#n14>
21. Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова. URL: <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process.pdf>
22. Кодекс Академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. URL: <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>

Основна література

1. Іваній О.М. Освітнє право України: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 298 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/24/osvitne_pravo_ukrayini.pdf
2. Мирошниченко В. О., Мирошниченко Ю. А., Фролов Ю. М. Освітнє право у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 145 с.
3. Теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти : монографія / [Д. В. Карамишев, Н. М. Гришина, О. В. Грибко, Т. В. Ревенко та ін.] ; за заг. ред. д.держ.упр., проф. Д. В. Карамишева. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. – 180 с.

Додаткова література

1. Баб'юк М.П. Організаційно-правова форма вищого навчального закладу як юридичної особи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2016. № 19. С. 91-94.
2. Безсмертна В.І. Нормативно-правове забезпечення реалізації неформальної освіти в Україні. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/27024/Bezsmertna.pdf?sequence=1>
3. Голоденко І. О. Договір про надання освітніх послуг у цивільному праві України. *Актуальні проблеми приватного права* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті Ю. С. Червоного (до 90-річчя від дня його народження) (Одеса, 15 груд. 2017 р.) / упоряд. і відп. ред.: І. С. Канзафарова, В. М. Зубар. Одеса : Астропринт, 2017.
4. Голоденко І. О. Розвиток вищої освіти в Україні у XVI-XIX століттях: історичні аспекти. *Сьомі юридичні диспути з актуальних проблем приватного права, присвячені пам'яті Є. В. Васьковського* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 26 трав. 2017 р. / Одеський нац. університет ім. І. І. Мечникова, Економіко - правовий факультет; упоряд. та відп. ред. І. С. Канзафарова. Одеса : Астропринт, 2017. 319 с.
5. Голоденко І. О. Істотні умови договору про надання оплатних освітніх послуг закладами вищої освіти. *Дев'яті юридичні диспути з актуальних проблем приватного права, присвячені пам'яті Є. В. Васьковського* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.). Одеса : Астропринт, 2019.
6. Давидова Н. О. Установа як організаційно-правова форма вищого навчального закладу. *Юридична наука і практика: виклики часу* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : Національний авіаційний університет, 12 березня 2015 р. С. 134–137.

7. Десятов Т. М. Національні рамки кваліфікацій в країнах ЄС: порівняльний аналіз : наук.-метод. посіб. за ред. Н. Г. Ничкало. Київ : Видавництво "АртЕк", 2008. 263 с.
8. Дубасенюк О. А. Розвиток вищої освіти: тенденції та перспективи. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/8590/20.pdf>
9. Жолобчук Р. М. Освітнє право як самостійна галузь права України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. Випуск 47. Том. 1. 2017. С. 12-15.
10. Згуровський М. З. Болонський процес – структурна реформа вищої освіти на європейському просторі. URL: <http://www.ntukpi.kiev.ua/bologna>
11. Кампо В. М. Принципи кодифікації освітнього законодавства в контексті формування конституційної ідеології освіти. *Проблеми модернізації та систематизації законодавства про освіту України*. Тези доповідей наук.-практ. конф., Київ 27-28 травня 2010 р. К.: Нора-Друк, 2010. С. 48-53.
12. Кобець А. С. Основні тенденції розвитку національних систем вищої школи в рамках Болонського процесу. URL: https://dspace.dsau.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/2016/1/Nvamu_uprav_2011_4_14.pdf
13. Колесніков А. Академічна доброчесність в українському освітньо-науковому просторі: проблеми та соціальні загрози. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2019. Вип. 24. С. 122-128. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38304/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2.pdf>
14. Костюченко О.Є. Академічна доброчесність як правова категорія. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2021. № 3. С. 21-26. URL: http://lsej.org.ua/3_2021/6.pdf

15. Кристопчук Т.Є. Законодавче регулювання та особливості видів освітньої діяльності у контексті неперервної освіти у Європейських країнах. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5.1/16.pdf>
16. Лазур Я.В., Білаш О.В. Відправні положення освітнього права України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2022. Серія ПРАВО. Випуск 69. С. 292-298. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/254785/251914>
17. Невара Л.М. Міжнародно-правове регулювання освіти для сталого розвитку. URL: https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/40816/1/18_.pdf
18. Парпан У.М. Провідні принципи розвитку сучасної вищої освіти України в контексті євроінтеграції. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/156902884.pdf>
19. Пасмор Ю.В. Інтерактивні форми навчання крізь призму інформаційно-комунікаційних технологій. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2014/01/Pasmor.pdf>
20. Рудик В.А., Хименко О.А. До проблеми правового регулювання відповідальності за порушення академічної доброчесності. *Актуальні проблеми юридичної науки і практики*. 2017. № 1(3). С. 7-12. URL: <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Do-probl.prav.regulyuv.vidpovid.pri-porushen.-AD.pdf>
21. Савельєв Є.В. Неформальна освіта як інструмент розвитку додаткових можливостей молоді. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/394/422>
22. Семеног О. Європейський та національний контексти академічної культури дослідника: досвід реалізації проекту ЕРАЗМУС+ЖАН МОНЕ МОДУЛЬ. *Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій: Україна Європейський союз: від партнерства до асоціації*. Луцьк, Терен, 2019. С. 320–330.

- 23.Сушенцева Л. Л., Тютченко С. Проблема взаємозв'язку академічної та професійної мобільності студентів. *Освітні обрії*. 2019. № 1 (48). С. 66-69. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/obrii/article/view/417/501>
- 24.Тицька Я. “Академічна доброчесність” та “Академічна відповідальність” у забезпеченні якості освіти. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 192–195.
- 25.Токарева К.С., Савліва Н.О. Особливості правового регулювання штучного інтелекту в Україні. *Юридичний вісник*. 2021. № 3 (60). – С. 148-153. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/23.pdf>
- 26.Токарчук Л. М., Масін В. М. Стандарти вищої освіти: сучасний стан та перспективи вдосконалення. *Моделі міждисциплінарних та міжгалузевих освітніх та освітньо-наукових програм: виклики, можливості та варіанти впровадження* : зб. матер. 2-ї міжнар. конф., (Одеса, 5-6 лип. 2021 р.). – Одеса, 2021. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/31978>
- 27.Токарчук Л. М. Проблеми впровадження інтердисциплінарної моделі освіти в Україні. *Proceedings of International scientific conference “Problems and methods of training of highly gualified specialists”*, Prague, Czech Republic, 19th - 26th of February 2017, Prague Institute for Qualification Enhancement, Prague, 2017. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/11914>
- 28.Чумак О. В. Концепт категорії академічної доброчесності у вищій освіті. *Теорія та методика управління освітою*. 2017. № 2 (20). URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v2_17/%D0%A7%D1%83%D0%BC%D0%B0%D0%BA.pdf
- 29.Цимбалюк В.С. Науково-освітнє право України: методологічні, концептуальні доктринальні положення до стратегії державної політики розвитку країни. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/22_0.pdf

30. Яровенко Т. С. Тенденції та проблеми розвитку освіти в Україні.
Економічний вісник НТУУ «КПІ». Дніпро, 2016. С. 167-172.

Електронні інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: <https://www.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України: <https://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: <https://mon.gov.ua/ua>
4. Офіційний сайт наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова: <http://lib.onu.edu.ua>
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. ScienceDirect: <https://www.sciencedirect.com>

Навчальне видання

ВСТУП ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять з навчальної дисципліни для
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 «Право»

Електронне практичне видання

Укладачі

Токарчук Людмила Михайлівна
Голоденко Ірина Олександрівна

Оригінал-макет розроблено в авторській редакції.

Затвердж. авт. 28.08.2023. Шрифот Times New Roman.

Системні вимоги: операційна система сумісна з
програмним забезпеченням для читання файлів формату PDF.
Обсяг 1 МБ.

Кафедра цивільно-правових дисциплін
Економіко-правовий факультет
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058